

BELEIDSPLAN STICHTING VOEDSELBANK UTRECHT 2022 – 2024

Vastgesteld op 14 maart 2022 tijdens de bestuursvergadering van Stichting Voedselbank Utrecht

Contactgegevens

Adres	Arkansasdreef 32G
Postcode	3565 AR Utrecht
Telefoon	06-40611623 (Ingrid Verkerk)
Website	www.voedselbankutrecht.nl
Rekeningnummer	NL 34 TRIO 0338 5215 69
KvK	67822037
Contactpersoon	Jaap van de Meent
Functie	Voorzitter
E-mail	voorzitter@voedselbankutrecht.nl

Al jaren bestaan er in diverse wijken van Utrecht plekken waar Utrechters in nood geholpen worden met een voedselpakket. Inmiddels worden er op 9 uitgiftepunten van de voedselbank wekelijks meer dan 500 pakketten uitgegeven. Dat gebeurt sinds 2017 onder de paraplu van de Stichting Voedselbank Utrecht. De verschillende voedselbanken uit de wijk zijn verenigd in deze stichting. Zo worden de persoonlijke stempel van de buurt en de kracht van het wijknetwerk gecombineerd met een professionele organisatie die de voedselbank in Utrecht maakt tot een kwalitatieve organisatie en een onmisbare schakel in de Utrechtse armoedeketen.

Van integratie naar kwaliteitsbevordering

Vanuit de behoeften tot betere afstemming intern en een duidelijk aanspreekpunt extern ontstond in 2017 de Stichting Voedselbank Utrecht. Omdat veel uitgiftepunten al bestonden voor de stichting, streeft de stichting naar een ingroeimodel voor de centrale organisatie van voedseldistributie. Dit ingroeiproces kwam in 2020 door de coronacrisis in een stroomversnelling. Voor de meeste uitgiftepunten geldt inmiddels dat de voedselpakketten wekelijks in het centraal magazijn van de stichting worden samengesteld. Na distributie naar de uitgiftepunten worden de pakketten eventueel nog voorzien van wat lokale extra's en vervolgens uitgegeven aan de deelnemers.

In samenwerking met de gemeente Utrecht is sinds 2019 gewerkt aan bestendiging van de huisvesting van de uitgiftepunten. De gemeente heeft zich gecommitteerd aan het mogelijk maken van langdurige huisvesting in buurthuizen en wijkcentra. De verhuizing van de uitgiftepunten gaat meestal samen met het overhevelen van de inpak naar het centraal magazijn, omdat opslag en inpak niet altijd mogelijk zijn in de buurthuizen. Samen vormden deze opgaven, het vinden van geschikte huisvesting en de centrale inpak, de transitie waar de voedselbank Utrecht zich de afgelopen jaren in bevond. Deze transitie werd in samenspraak met de individuele uitgiftepunten en de gemeente vormgegeven door de stichting. De transitie heeft een nieuw en ook groter takenpakket met zich meegebracht voor de stichting. Daar is financiering voor nodig. Voor de komende jaren kijken we daarbij nadrukkelijk naar de gemeente, in het bijzonder waar het gaat om een bijdrage om aan onze vaste lasten te voldoen.

Nu steeds meer pakketten centraal worden ingepakt, vraagt dat om meer centrale toevoer van voedsel. Voor deze toevoer is de voedselbank Utrecht verbonden aan het regionale distributiecentrum van de landelijke organisatie. Dat staat in Rotterdam. Met de bij dit distributiecentrum aangesloten voedselbanken vindt regelmatig overleg plaats. De afgelopen tijd kregen we als voedselbank Utrecht geregeld de vraag of er in Utrecht ook een distributiecentrum kan komen, al dan niet in afgeslankte vorm. Dit is een voor de hand liggende optie, vanwege de centrale ligging van Utrecht, de grootte van de voedselbank hier, en de beperkte capaciteit van distributiecentrum Rotterdam.

Een andere ontwikkeling die onze aandacht vraagt is de beperking van aanbod. Veel supermarkketens, die belangrijke partners zijn van de voedselbank, voeren maatregelen in om tot beperking van voedselverspilling te komen. Dat betekent minder voedsel voor de voedselbanken. Deze zaken vragen om stevige inzet van de stichting op het verzamelen van voldoende voedsel. Dit gebeurt door het benaderen van nieuwe food-partners en door op tijdelijke basis zelf aanvullend producten te kopen voor in de pakketten. Bijkomend voordeel is dat dit voedselbank Utrecht de mogelijkheid biedt om de samenstelling van de pakketten te verbeteren volgens het adagium 'meer vers, meer lokaal'. Hiermee komt de voedselbank Utrecht tegemoet aan een groeiende vraag vanuit de deelnemers en de maatschappij naar gezonde producten voor de voedselpakketten.

Extra voedsel en meer bedrijvigheid op één centrale plek in de stad vragen ook om genoeg ruimte en genoeg distributieve middelen. De stichting beheert een magazijn met verschillende ruimten op bedrijventerrein Overvecht. De wens is om de huur en inrichting van deze ruimten zo te plannen dat deze mee kunnen groeien of krimpen al naar gelang de dynamiek bij de voedselbank Utrecht. Het aanhouden van magazijnruimte en distributieve middelen betekent wel dat de stichting te maken heeft met jaarlijks terugkerende vaste lasten. Onze inzet is dat de gemeente Utrecht hierin ondersteunt door een navenant bedrag aan vaste subsidie uit te keren aan de stichting.

De coronacrisis vormde voor de voedselbanken in Nederland een wake-up call. Bij eerdere crisis met grote financiële impact bleek het beroep dat gedaan werd op de voedselbank groter te worden. In Utrecht was in 2020 sprake van een groei van 13% qua deelnemers. Dat is iets meer dan het beeld dat de landelijke organisatie laat zien. Die groeide in 2020 met 7%. Intussen is de voedselbank Utrecht ingericht op het kunnen verwerken van verdere groei en bestaan er noodplannen voor een plotselinge schaalvergroting.

Al deze ontwikkelingen samen maken dat de voedselbank in Utrecht de afgelopen jaren van de fase van integratie is overgegaan naar een fase van kwaliteitsbevordering. Met name op het centraal magazijn is een forse slag gemaakt door de introductie van centrale inpak en distributie van voedselpakketten. Voor de stichting is het daarom noodzakelijk om de werkwijze verder te professionaliseren, bijvoorbeeld rond vrijwilligersbeleid, de naleving van wet- en regelgeving, beleidsafstemming en financiële transparantie.

Missie

De Stichting Voedselbank Utrecht wil gevarieerd en gezond voedsel aanbieden aan hen die dat nodig hebben in Utrecht. Daartoe doet de stichting het volgende: ze werft voedsel, stelt hiervan voedselpakketten samen en deelt deze via haar uitgiftepunten op verschillende plekken in de stad uit

aan deelnemers. De stichting optimaliseert de dienstverlening aan deelnemers, zorgt voor inbedding van de voedselbank in het welzijnswerk Utrecht, en is aanspreekpunt voor maatschappelijke partners. Verder onderneemt de stichting actie voor verduurzaming van de toevoer, voor het verbeteren van de samenstelling van het pakket en strijd ze tegen voedselverspilling in Utrecht.

Inzet 2022 – 2024

1. De Stichting Voedselbank Utrecht wil *voedsel verwerven om de Utrechtse voedselpakketten van voldoende en vooral vers voedsel te voorzien*. Dat doen we door samenwerking te blijven zoeken met supermarkten en bezorgservices in en om de stad. Ook blijven we restpartijen en producten tegen de houdbaarheidsdatum ophalen bij lokale ondernemers, groothandels of voedselproducenten. Voor de gezonde input, zetten we in op samenwerking met, en inkoop bij boeren en tuinders in de regio. We zoeken maatschappelijke en commerciële partners die zich hiervoor langere tijd aan ons willen committeren.

2. De Stichting Voedselbank Utrecht wil *werken aan duurzame financiering om de voedseluitgifte in Utrecht bestendig te maken*. De werkzaamheden van de stichting zijn de afgelopen tijd behoorlijk uitgebreid en dat vraagt om het aanboren van nieuwe financiële bronnen. In coronatijd wisten veel particulieren en organisaties ons te vinden. We willen de relaties met onze gevers onderhouden en op zoek gaan naar nieuwe financiën. Het blijvend aanbieden van vers en gezond voedsel heeft daarbij onze bijzondere aandacht. Om te blijven voldoen aan onze vaste lasten en de nieuw ontstane bedrijfsvoering goed te kunnen voeren, zetten we in op gecombineerde bijdrage (vast + projectkosten) van 200.000 euro van de gemeente Utrecht.

3. De Stichting Voedselbank Utrecht wil *de voedselbank inbedden in buurtnetwerken*. De voedselbank biedt nu al, in samenwerking met U-Centraal, ondersteuning bij het verbeteren van de financiële situatie. Waar nodig willen we deelnemers verwijzen naar andere welzijnsinitiatieven in Utrecht. Dat kan door informatie te verstrekken via de pakketten zelf, of door deelnemers in formele en informele gesprekken te wijzen op de mogelijkheden. De coördinatoren van de uitgiftepunten zullen hierover van achtergrondinformatie worden voorzien. Zo mogelijk sluiten de coördinatoren aan bij buurtpacts.

4. De Stichting Voedselbank Utrecht wil *werken aan passende en bestendige huisvesting voor haar uitgiftepunten*. In de afgelopen tijd is een deel van de uitgiftepunten verhuisd naar een buurthuis. Voor de resterende uitgiftepunten willen we deze verhuizing de komende jaren inzetten, tenzij de huidige plek ook op lange termijn voldoet aan alle criteria ten aanzien van duurzaamheid en kostenreductie. De gemeente Utrecht heeft zich eraan gecommitteerd dat de uitgiftepunten voor langere tijd in de buurthuizen terecht kunnen. Zo kunnen de uitgiftepunten bovendien makkelijker verwijzen naar andere welzijnsinitiatieven, omdat deze ook vaak in het buurthuis gevestigd zijn.

5. De Stichting Voedselbank Utrecht wil *de relatie tussen de uitgiftepunten en de stichting verstevigen en verduidelijken*. Hiertoe zijn de afgelopen tijd samenwerkingsovereenkomsten getekend met de uitgiftepunten. Vanuit de uitgiftepunten is er behoefte aan ondersteuning als het gaat om voedselverwerving en (financiële) compliance. Vanuit de stichting is meer zicht nodig op de financiën bij de uitgiftepunten, mede om te voldoen aan de ANBI-regelgeving en om als voedselbank Utrecht als betrouwbare partner op te treden. De stichting zet daarom in op financiële transparantie bij de stichting en de aan haar verbonden uitgiftepunten. Naast financiën is samenwerking ook gewenst op

het gebied van huisvesting en vrijwilligers. De samenwerking met de gemeente en het vrijwilligersbeleid van de stichting kunnen hierin voorzien.

6. De Stichting Voedselbank Utrecht wil *het werk en de financiën rond de uitgifte veilig, betrouwbaar en transparant laten verlopen*. Daarom zijn we aan de slag met Arbowetgeving, naleving van privacywetgeving, met het verduidelijken van de positie van onze vrijwilligers en met de financiële transparantie van de stichting en alle aan ons verbonden uitgiftepunten. Ook zorgen we ervoor blijvend scherp te zijn op de regels rond voedselveiligheid, en een goede omgang met onze deelnemers.

7. De Stichting Voedselbank Utrecht wil *Utrechters bereiken die de voedselbank nodig hebben maar er niet van weten of er niet naartoe durven*. We willen onze zichtbaarheid vergroten, onder meer via (sociale) media. We willen het stigma bestrijden dat er voor velen rust op het verkrijgen van een voedselpakket. Dat doen we onder meer door oud-deelnemers van de voedselbank in te zetten. We blijven werken aan goede vindbaarheid, fysiek en online, en een goede bereikbaarheid.

8. De Stichting Voedselbank Utrecht wil *de eigen dienstverlening blijven versterken en waar nodig vernieuwen*. Hiertoe zal op enkele uitgifteplekken in Utrecht een winkelconcept worden opgezet. Dit concept, ook wel bekend als sociale supermarkt, biedt deelnemers meer eigen regie. Verder gaan we aan de slag met de vraag naar een distributiepunt in Utrecht. We zetten hierbij in op een lichte variant, een zogeheten overslagpunt. En we willen nadenken over vormen om deelnemers van de voedselbank te betrekken bij de voedselketen zelf, bijvoorbeeld in de vorm van een stadsboerderij.

9. De Stichting Voedselbank Utrecht wil *zich duurzaam positioneren binnen het maatschappelijk armoedewerk in Utrecht*. De gemeente Utrecht is gebaat bij een goed functionerende voedselbank. Zonder ons werk zouden veel Utrechters in groter sociale en financiële nood raken, met alle gevolgen van dien. De stichting heeft een goede relatie met de gemeente Utrecht en hecht daar ook aan. Als stichting willen we voor het publiek in Utrecht de stem zijn van de voedselbank in Utrecht. Daarmee vergroten we onze zichtbaarheid en aanspreekbaarheid. Dat doen we onder meer door deel te nemen aan de Armoedecoalitie in Utrecht. Dat biedt kansen voor het werven van vrijwilligers, het aantrekken van nieuwe producten en financiën, en voor het op touw zetten van acties ten dienste van de voedselbanken in Utrecht.

10. De Stichting Voedselbank Utrecht wil *voedselverspilling in Utrecht tegengaan*. Producten bij de voedselbank zijn vaak 'geredde' producten. Zo voorkomen we voor vele duizenden producten dat ze eindigen in de container. We willen laagdrempelig en aanspreekbaar zijn voor lokale ondernemers met restpartijen, onder meer door ze zelf bij hen op te halen. Onze deelnemers maken we via sociale media of initiatieven op de uitgiftepunten bewust van de omgang met voedsel.

BIJLAGE A. DEELNEMERS

Mensen komen om zeer uiteenlopende redenen bij de Voedselbank Utrecht terecht. Enkele voorbeelden van redenen om aan te kloppen bij de voedselbank zijn arbeidsongeschiktheid, langdurige ziekte, het plotselinge wegvallen van een partner met inkomen of faillissement van de eigen onderneming. Deelnemers van de voedselbank komen in aanmerking voor een voedselpakket als hun financiële situatie is beoordeeld door de sociaaljuridische hulpverlener. Als zij voldoen aan de gestelde normen, komen ze in aanmerking voor een voedselpakket. Zij kunnen dan wekelijks een voedselpakket ophalen op het uitgiftepunt voor hun wijk. Dit pakket bevat voldoende eten voor drie à vier dagen. Elke drie maanden hebben de deelnemers opnieuw een gesprek met de sociaaljuridisch hulpverlener over (de verandering in) hun financiële situatie.

De privacygevoelige gegevens worden digitaal vastgelegd en door de coördinator geanonimiseerd gebruikt ter verantwoording van bestede gelden en middelen, het signaleren van ontwikkelingen en het inspelen op groei of afname van het aantal deelnemers. In onderstaande tabel (tabel 1) is het aantal pakketten per uitgiftepunt in Utrecht weergegeven voor de afgelopen jaren.

Tabel 1. Aantal voedselpakketten per uitgiftepunt 2017 - 2021 (peildatum 1 januari)

	2017	2018	2019	2020	2021
Kanaleneiland	52	38	45	49	52
Lombok	22	25	28	28	46
Lunetten	28	38	27	28	44
Ondiep	106	102	128	122	104
Overvecht (Noord*)	94	74	76	101	72
Overvecht Zuid*	-	-	-	-	75
Rivierenwijk	45	21	29	27	35
Utrecht Oost	45	45	40	36	51
Zuilen	36	33	46	43	38
Totaal	428	376	419	434	517

*Eind 2020 is uitgiftepunt Overvecht opgesplitst in twee uitgiftepunten, Noord en Zuid.

Een aanzienlijk deel van voedselbankdeelnemers bestaat uit kinderen (zie tabel 2). Zaken als een verjaardagscadeautje, een uitje of een warme winterjas kunnen ouders vaak niet betalen. De Stichting Voedselbank Utrecht en de uitgiftepunten werken samen met verschillende kindgerichte initiatieven om hierin iets te kunnen betekenen. De uitgiftepunten van de stichting proberen ook mensen te bereiken die in stille armoede leven of die hulpverlening (nog) mijden. Door het laagdrempelige karakter van de hulpverlening kunnen mensen geholpen worden of doorverwezen worden naar andere vormen van hulp.

Tabel 2: Samenstelling huishoudens voedselpakket per uitgiftepunt (peildatum 1 januari 2021)

	Alleenstaand	Stel	1-ouder gezin	Gezin	Schatting totaal
Kanaleneiland	14	2	17	19	140
Lombok	27	2	9	8	80
Lunetten	20	0	21	2	80
Ondiep	44	9	22	29	200
Overvecht Noord	29	4	19	20	150
Overvecht Zuid	27	5	22	21	150
Rivierenwijk	15	0	11	9	80
Utrecht Oost	30	3	9	9	100
Zuilen	15	1	14	8	80
Totaal	221	26	144	125	1060